

**UJEDINJENE
NACIJE**



Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-PT

Datum: 12. oktobar 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 12. oktobra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE OBAVEZUJUĆEG
NALOGA NA OSNOVU PRAVILA 54bis
(SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE)**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Sjedinjene Američke Države

posredstvom Ambasade Sjedinjenih
Američkih Država u Nizozemskoj, Haag

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje Obavezujućeg naloga: Vlada Sjedinjenih Američkih Država", podnesenom 11. septembra 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku po njemu.

1. Kontekst i argumenti

1. Dana 11. septembra 2009., optuženi je podnio Zahtjev kojim traži da Pretresno vijeće na osnovu člana 29 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i pravila 54*bis* Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) izda obavezujući nalog Vladi Sjedinjenih Američkih Država (dalje u tekstu: Vlada SAD) za dostavljanje deset kategorija dokumenata.¹ Traženi materijali odnose se na nekoliko pitanja, to jest na (i) navodno krijumčarenje oružja od strane raznih država i isporuku oružja Armiji Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: ABiH) preko pripadnika Zaštitnih snaga Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: UNPROFOR); (ii) granatiranje civila u Sarajevu; (iii) prisutnost i aktivnosti stranih muslimanskih boraca u Bosni; i (iv) obavještajno praćenje radio-komunikacija u Srebrenici.² Optuženi tvrdi da je Vlada SAD u posjedu relevantnih materijala i svoje tvrdnje zasniva na knjizi naslovljenoj *Intelligence and the War in Bosnia 1992-1995* /Tajne službe i rat u Bosni 1992.-1995./, koju je Cees Wiebes napisao kao deo obuhvatnijeg izvještaja o događajima u Srebrenici, koji je naručila Vlada Nizozemske, a objavio Nizozemski institut za ratnu dokumentaciju 2002. godine.

2. Prije podnošenja Zahtjeva, optuženi je uputio dopis Vladi SAD 2. juna 2009. u kojem je zatražio kopije jednog broja dokumenata. Nakon tog dopisa uslijedila je "korespondencija između [Vlade SAD] i [optuženog] u kojoj je Vlada navela da priprema odgovor."³ Međutim,

¹ Zahtjev, par. 1, Dodatak A.

² Zahtjev, par. 2-15.

³ Zahtjev, par. 16.

Prijevod

11. septembra 2009., optuženi je podnio Zahtjev u kojem tvrdi da u svjetlu skorašnjeg početka suđenja više "neće [moći] da čeka".⁴

3. Poslije Poziva izdatog 15. septembra 2009. od strane ovog Pretresnog vijeća Vladi SAD da pomogne Vijeću odgovorom na Zahtjev optuženog,⁵ Vlada SAD je 29. septembra 2009. dostavila "Odgovor Sjedinjenih Američkih Država Pretresnom vijeću na 'Poziv Sjedinjenim Američkim Državama' od 15. septembra 2009. (dalje u tekstu: Odgovor), u kojem napominje da minimalni uslov za podnošenje zahtjeva na osnovu pravila 54bis", nije zadovoljen, budući da ona još uvijek saraduje sa optuženim.⁶ Vlada SAD dalje tvrdi da:

Ne samo da Sjedinjene Države nisu odbile da pruže traženu podršku, već smo reagovali pozitivno ponudivši dostavu nekih dokumenata u odgovoru na zahtjev, a spremni smo da tražimo i dalje. Takođe smo spremni da saradujemo s g. Karadžićem i njegovim pravnim timom u nastojanju da pretresemo i razriješimo sva neriješena pitanja i nedoumice. Zbog tih [razloga] uz dužno poštovanje tražimo od Pretresnog vijeća da odbaci još uvijek neriješeni Zahtjev.⁷

4. U Odgovoru se dalje objašnjava da su se 25. septembra 2009. predstavnici Vlade SAD sastali sa pravnim savjetnikom optuženog. Održani su i daljnji pregovori i Vlada SAD obavijestila je optuženog da je voljna da mu objelodani neke dokumente, pod uslovom da on podnese molbu Vijeću i zatraži da se na njih primijene uslovi iz pravila 70.⁸

5. Dana 2. oktobra 2009., optuženi je podnio "Zahtjev da mu se odobri podnošenje replike i Repliku: Zahtjev za izdavanje obavezujućeg naloga Sjedinjenim Američkim Državama (dalje u tekstu: Replika), kojom traži odobrenje za podnošenje replike i tvrdi da su mu ti dokumenti potrebni prije početka suđenja kako bi mogao da ih upotrijebi u svojoj uvodnoj riječi i da se pripremi za unakrsno ispitivanje svjedoka tužilaštva.⁹ Optuženi zatim ponavlja da traži da Pretresno vijeće odobri njegov Zahtjev i utvrdi rok Vladi SAD za

⁴ Zahtjev, par. 16-18, 33-34.

⁵ Poziv Sjedinjenim Američkim Državama, 15. septembar 2009.

⁶ Odgovor, str. 2.

⁷ Odgovor, str. 3.

⁸ Odgovor, str. 1-2.

⁹ Replika, par. 4.

Prijevod

"dostavljanje svih traženih dokumenata koje je spremna da dobrovoljno dostavi, kao i dostavi prigovore na sve zahtjeve za koje odbija dostaviti materijal".¹⁰

6. Dana 5. oktobra 2009., rješavajući po molbi optuženog da se izda nalog na osnovu pravila 70, Pretresno vijeće je donijelo "Odluku po Četvrtom zahtjevu optuženog za nalog na osnovu pravila 70 (Sjedinjene Američke Države)" (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 70) i naložilo da se odredbe pravila 70 primjenjuju na sve informacije koje je Vlada SAD dobrovoljno prosljedila optuženom.¹¹

II. Mjerodavno pravo

7. Član 29 Statuta obavezuje države da "[...] sarad[uju] s Međunarodnim sudom u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih da su počinile teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava". Ova obaveza podrazumijeva konkretnu dužnost da se "bez nepotrebnog odgađanja udovolj[i] svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji je izdalo Pretresno vijeće [za] ... uručenje dokumenata".¹²

8. Pravilo 54 Pravilnika Međunarodnog suda nalaže da "na zahtjev bilo koje strane ili *proprio motu*, sudija ili pretresno vijeće mogu izdavati naloge, sudske pozive, naloge *subpoena*, naloge za hapšenje i dovođenje i druge naloge koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja".

9. Prema pravilu 54*bis* strana može zatražiti od Vijeća da izda nalog državi za dostavu dokumenata ili podataka. Strana koja traži izdavanje naloga na osnovu pravila 54*bis* mora ispuniti više opštih uslova prije nego što se takav nalog može izdati, odnosno (i) zahtjevom za dostavu dokumenata na osnovu pravila 54*bis* treba identifikovati konkretne dokumente, a

¹⁰ Replika, par. 8.

¹¹ Odluka na osnovu pravila 70, par. 9.

¹² Član 29(2)(c).

Prijevod

ne uopštene kategorije dokumenata;¹³ (ii) traženi dokumenti moraju biti relevantni i potrebni prije nego li Vijeće izda nalog za njihovu dostavu;¹⁴ (iii) podnositelj Zahtjeva mora objasniti koje je korake poduzeo kako bi ubijedio državu da mu dobrovoljno dostavi tražene informacije;¹⁵ i (iv) zahtjev ne smije biti pretjerano opterećujući po državu.¹⁶

10. U vezi sa (iii) gore, smatra se da strana ne može zatražiti nalog za dostavu dokumenata ako prethodno ne kontaktira državu koja posjeduje te dokumente. Pravilo nalaže strani koja traži dokumente da objasni korake koje je preduzela kako bi obezbijedila saradnju države.¹⁷ Postoji implicitna obaveza podnosioca zahtjeva da pokaže da je, prije nego što je zatražio izdavanje naloga, učinio razuman napor da uvjeri državu da dobrovoljno dostavi tražene informacije.¹⁸ Prema tome, tek nakon što država odbije da pruži traženu pomoć, strana u postupku bi trebala uputiti Pretresnom vijeću zahtjev za poduzimanje obavezujućih mjera predviđenih članom 29 i pravilom 54bis.¹⁹

III. Diskusija

11. Kao što se vidi iz Odgovora Vlade SAD, glavno pitanje ovdje jest pitanje dobrovoljne suradnje države. Kao što je gore navedeno, obavezujući nalozi mogu se izdati samo nakon što je podnositelj učinio razuman napor kako bi ubijedio državu da dobrovoljno dostavi

¹³ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-AR108bis.2, Odluka po Molbi Sjedinjenih Američkih Država za preispitivanje, (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*), par. 14-15. *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, Predmet br. IT-95-14-AR108bis, Odluka po Zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje odluke Raspravnog vijeća II od 18. srpnja 1997., 29. oktobar 1995. (dalje u tekstu: Odluka o preispitivanju u predmetu *Blaškić*), par. 32; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, Odluka po Zahtjevu Republike Hrvatske za ponovno razmatranje obavezujućeg naloga za dostavu dokumenata, predmet br. IT-95-14/2-AR108bis, 9. septembar 1999., (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kordić*), par. 38-39.

¹⁴ Pravilo 54bis(A)(ii); Odluka o preispitivanju u predmetu *Blaškić*, par. 31, 32(ii); Odluka u predmetu *Kordić*, par. 40; Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 21, 23, 25, 27.

¹⁵ Pravilo 54bis(A)(iii); *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po izmjenenom zahtjevu Sretena Lukića na osnovu pravila 54bis, 29. septembar 2006. (Odluka u vezi sa Sretenom Lukićem), par. 7.

¹⁶ Odluka o preispitivanju u predmetu *Blaškić*, par. 32(iii); Odluka u predmetu *Kordić*, par. 41.

¹⁷ Pravilo 54bis (A)(iii).

¹⁸ Odluka u vezi sa Sretenom Lukićem, par. 7.

¹⁹ Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 32.

Prijevod

zatražene informacije, i tek kada država odbije da to učini.²⁰ U svjetlu spremnosti Vlade SAD da pronađe i dostavi tražene dokumente, kao što je pokazano u Odluci na osnovu pravila 70, Vijeće smatra da je optuženi zapravo uspio da osigura dobrovoljnu pomoć Vlade SAD. Činjenica da on još uvijek nije u posjedu nikakvih dokumenata više je odraz velike količine materijala koju je on zatražio najprije 2. juna 2009., skoro dva mjeseca prije podnošenja Zahtjeva, nego ilustracija propusta Vlade SAD da blagovremeno odgovori na njegove zahtjeve. Štaviše, vrlo je moguće da će poslije nedavne Odluke na osnovu pravila 70, neki od zatraženih dokumenata biti dostavljeni optuženom prije početka njegovog suđenja. Shodno tome, imajući u vidu da Vlada SAD saraduje sa optuženim, Vijeće je mišljenja da je Zahtjev optuženog već samo po ovoj osnovi neutemeljen. Izdavanje obavezujućeg naloga u ovim okolnostima preuranjeno je, budući da je Vlada SAD još uvijek u procesu traženja predmetnih dokumenata. Pored toga, Vijeće smatra da je u interesu svih uključenih strana da se zahtjevi za dostavu dokumenata, ako je moguće, rješavaju na dobrovoljnoj osnovi, a ne upuštanjem u potencijalno duge postupke na osnovu pravila 54bis.

12. Vijeće prima na znanje tvrdnju optuženog da su mu relevantni dokumenti potrebni prije početka suđenja, kako bi mogao da iznese svoju uvodnu riječ i unakrsno ispituje svjedoke tužilaštva. Optuženi ne navodi nijedan pravni izvor koji određuje da se svi postupci na osnovu pravila 54bis moraju završiti prije početka konkretnog suđenja, kako bi se zastupniku odbrane ili optuženom koji se sam zastupa omogućilo da unakrsno ispita svjedoke ili podnese uvodnu riječ. Kao što je optuženom dobro poznato, to bi bilo nemoguće, budući da je postupak na osnovu pravila 54bis često vremenski zahtjevan i naporan proces koji može potrajati nekoliko godina i koji se često može odvijati paralelno sa konkretnim suđenjem.²¹ Štaviše, upravo zbog toga bi se u konkretnom predmetu trebalo

²⁰ Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 32.

²¹ U predmetu *Slobodan Milošević*, postupak na osnovu pravila 54bis između tužilaštva i Savezne Republike Jugoslavije (kakva je tada bila) počeo je 2002. i još uvijek je bio u toku u vrijeme obustave postupka 2006. V. *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Zahtev optužbe za nalog na osnovu pravila 54bis kojim se Saveznoj Republici Jugoslaviji nalaže da odgovori na nerešene Zahteve za pomoć, 13. decembar 2002., par. 1-4; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Nalog za obustavu postupka, 14. mart 2006. U predmetu *Milutinović*, postupak na osnovu pravila 54bis trajao je skoro četiri godine, da bi se završio Odlukom u predmetu *Milutinović*. V. *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Zahtev generala Ojdanića za izdavanje naloga NATO i državama za dostavu informacija, 13. novembar 2002.

Prijevod

kontaktirati države sa zahtjevima za dokumentaciju što je prije moguće. Međutim, Vijeće napominje da je prvi zahtjev optuženog Vladi SAD za veliki broj dokumenata podnesen skoro godinu dana nakon njegovog hapšenja i otprilike dva mjeseca prije podnošenja Zahtjeva. Shodno tome, on sada ne može tvrditi da, zato što Vlada SAD još nije dostavila tražene dokumente, Pretresno vijeće treba da izda obavezujući nalog i/ili odredi rok Vladi SAD da to učini. U svakom slučaju, čak ako i ne bude mogao da pribavi sve ili nijedan od traženih dokumenata prije početka suđenja, optuženi će imati mogućnost da upotrijebi one koji mu budu dostavljeni u bilo koje vrijeme tokom suđenja, dok god oni zadovoljavaju uslove iz pravila 89 Pravilnika.

Prijevod

13. Najzad, Pretresno vijeće napominje da suđenje optuženom treba da započne 21. oktobra 2009.²² Pretresno vijeće isto tako podsjeća da je okončanje rada Međunarodnog suda u razumnom roku pitanje od velike važnosti, koje zahtijeva da sve vlade preduzmu hitne korake da ispune svoju obavezu saradnje s Međunarodnim sudom, uključujući odbranu i optužene koji se sami zastupaju, a koji istražuju pitanja vezana za svoj predmet. Iz tog razloga Vijeće podstiče Vladu SAD da učini sve što je u njenoj moći kako bi privela kraju traženje dokumenata, a i što prije obavijestilo optuženog o rezultatima.

IV. Dispozitiv

14. Iz gorenavedenih razloga, Pretresno vijeće na osnovu člana 29 Statuta i pravila 54*bis* Pravilnika, ovim:

- (a) **ODOBRAVA** optuženom da replicira na Odgovor Vlade Sjedinjenih Američkih Država, i prihvata već podnesenu repliku;
- (b) **ODBACUJE** Zahtjev uz mogućnost podnošenja novog.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 12. oktobra 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

²² Pretpretresna konferencija, T. 465 (6. oktobar 2009.)

Prijevod